

Samenwerken met familie

'We doen het samen'

Eind september organiseerde het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE) voor de tweede keer dit jaar een symposium over de samenwerking met familie in de zorg. Een samenwerking die niet altijd even makkelijk is.

Mieka Vroom

Het CCE wordt regelmatig om advies gevraagd bij problematische casussen. Dat kan ook de relatie met de familie betreffen. 'Verhalen waaruit frustratie en machteloosheid blijkt, bij beide partijen', zo leidt een van de coördinatoren van CCE regio zuid, Mieke Janssen, het symposium in. Dr. Dorothea Touwen, onderzoeker en docent medische ethiek aan het Leids Universitair Medisch Centrum, schetst het dilemma: 'Als professional kun je familie niet negeren, het is immers het sociale systeem van de ouderen.' En zo willen ouderen het zelf ook, bleek uit eigen onderzoek onder nog thuis wonende ouderen. Ze willen heel blijven uitmaken van 'een zinge-

vend sociaal verband' met familie om zich heen of in de buurt. Bovendien is het formeel geregeld dat familie een steeds grotere rol krijgt als de oudere wilsonbekwaam wordt. Gemakkelijk is het niet, niet voor de professional en niet voor de familie. Er kunnen belangentegenstellingen zijn tussen familie en de patiënt. En wat is eigenlijk het belang van de patiënt? Geldt wat hij vroeger wilde of wat hij nu wil? En wat is goed voor hem? Ook dat is niet altijd eenduidig. Zo ontstaan verschillen van mening tussen familie en professional. Maar uiteindelijk zijn familie en patiënt onlosmakelijk verbonden. 'Ons past bescheidenheid', stelde Touwen.

Ze legde haar publiek enkele casussen voor waarbij familie een andere mening heeft over de zorg dan de professional: kleine en grote zaken. Over een vader die vegetariër was en nu vlees lekker vindt. Over de moeder die in het verleden een verklaring heeft opgesteld dat ze geen antibiotica wil als ze in haar dementie heel ziek wordt, zo ziek dat ze eraan zou kunnen overlijden. De kinderen uit beide families waren het niet altijd eens met hun ouder of met de professional. Hoe doe je dan recht aan hoe iemand was, en houd je ook oog voor levensgeluk op dit moment? Is er een compromis te vinden dat aan beide eisen voldoet? En hoe doe je recht aan de continuïteit van iemands levensverhaal?

Dynamische driehoek

Samenwerking met familie moet je niet zien 'als een toefje slagroom op de taart', maar als een noodzakelijkheid. Dat stelt Loes Everts in een van de werkgroepen tijdens het symposium. Zij werkt met de dynamische driehoek, een concept uit de gehandicaptenzorg dat de samenwerking situeert binnen de driehoek van cliënt, familie/naaste en professional. 'De professional is een passant. De band tussen cliënt en familie is en blijft er altijd, of hij nou mooi is of lelijk.' De bezoekers van dit symposium waren professionals in de ouderenzorg, soms in de gehandicaptenzorg. Het ontbrak aan familie. Of toch niet? Steeds vaker zitten professionals zelf ook in de rol van familie. Of zoals een van de verzorgenden, wier moeder opgenomen was in een verpleeghuis, zei: 'Het komt nu wel heel dichtbij.' Ze vertelde dat een (collega)verzorgende op een kritische opmerking had gereageerd met: 'Zo doe ik het al veertig jaar.' 'Dat mag wel zo zijn,' had ze geantwoord, 'maar niet bij mijn moeder.' ■

Samenwerken is niet altijd makkelijk, niet voor de professional en niet voor de naasten.

Meer informatie: www.cce.nl